

izmenjani med Avstrijo in Italijo vsi ujeti vojaki-invalidi. Začetek izmenjave je določen na prve dni meseca aprila. Če nas le Italijani ne bodo ogoljufali, — kakor se dosedaj pri vsaki pogodbi.

Gora Rombon je trd oreh.

Kadet Jožef Ferk, doma iz Ceršaka pri St. Ilju v Slov. gor., piše našemu uredniku dne 26. jan. z bovske kotline:

Pri nas se imamo zmiraj fletno. Kako tudi ne, ko pa nam delajo laški in naši topovi koncert. In 23. jan. so nas Lahi se začeli zabavati z napadanjem. Tu pri nas v bovski kotlini pač nikdar ne smemo biti brez veselih uric. Laha nabijati, to je naše največje veselje. Zadnjič bi nas ti polentarji, kar jih še je tu, radi iznenadili. Napadli so nas na pobočju Rombona s precej močnim oddelkom, češ, hajdimo gledat, kaj delajo „Austriaci.“ Pa predno so nam prišli pod okno, tiho se plazili kakor kače po tleh, jih je izdala naša raketa in zagledal jih je stražar. In naš mešanjevski zbor je začel peti tiste lepe poskočnice, ki so kot nalašč za pustni čas. Začel je sopran — naše ljubice-puške, tem je sledil alt, usmiljenke strojnice, bas ročne granate in mine. Pa tudi tenorja, onega visokega misli, ni manjkalo! Naši ga niso zmogli, pač pa so pomagali Lahi, ki so upili: „Ostije, ostije, o madona, mama mia!“ In glasneje je zapel naš alt in premagal sopran laških cev, in mi smo pa bili veseli. To so jih dobili Lahi po buči. Ob 12. uri pa so jo mahnil naš tja „proti Preski“ in so Lahom se vzeli vas „Šicengraben“, vaške fante in njih ljubice pa ugrabili in zabrali! Ujetnikov je precejšnje število. Kar so želeli, to se jim je izpolnilo. Radi bi bili videli Triglav od blizu in so ga.

In danes? Pogledj po skalah, vidiš polno mrličev in od njih črno, strnjeno kri. Rombon je trd oreh in „Austriaci maledeti“ so trda skorja. Ja, slovenski alpinisti, to so Ti junaki! In kako so ponosni, če smejo z zavihanimi krivci iti v laško „vas“ kletih sovragov in jim ugrabiti „ljubice.“ Pa vedno so veseli in dobre volje. Res, ponosni smo na nje! Petje, to je njihovo največje veselje. Med najhujšim gromenjem topov slišiš peti kakšno okroglo. „Slovenski fantje mi smo mi, pa po naših žilah teče kri, teče kri za domovino. Slovenska dekleta zbiramo, pa po drugih se ne oziramo, saj najlepše so Slovenke!“ Kadar pojejo to pesem, tedaj jim žare oči, in gorje njemu, ki bi nameraval jim uporekati. Vidiš, taki so naši slovenski vojaki! Lahko rečemo, da so ponos naše domovine!

Krogle preženejo oblake.

Poddesetnik Jožef Stukelj, doma iz Viršanja, piše dne 27. januarja svojim starišem sledeče:

Dnevni dogodki postajajo na italijanski fronti vedno resnejši. Ali tudi sedaj slišite našo muziko in bobnanje? Zares, gromi kakor ob hudi uri. Po noči in po dnevu brez prestanka se vprašujejo možnarji drug drugega, kateri bo dal več glasov in katerega jedro bo bolj učinkovalo. Kateri so boljši, naši ali sovražni? Z mirno vestjo smem reči, da v tem oziru naši sovražniki daleč presegajo, kar ga pa seveda ježi. Za to pa se repenči ter razbija na vse pretege, tako, da, ako bo še dolgo tako delal, bo kmalu razbil kraške pečine in bo na teh goličinah sčasoma postalo rodovitno polje. Prepričan sem, da slišite sedaj glasneje bobnenje in tudi v časnikih berete o našem napredovanju. Včeraj smo zopet ujeli nekaj nad 1100 Lahov. Seveda ni to prvič, odkar smo tukaj.

Kakšno pa imate sedaj vreme doma? Tukaj je prav prijazno. Sonce sije vsaki dan in prav toplo je. Ako se včasih pokaže kakšen oblček na nebu, ga kmalu razženejo smrtonosne krogle, ki neprestano režejo zrak in ga čistijo s svojim zverinskim tuljenjem in plasijo pomladanske ptičke. Tudi pomladanske rože sem že videl, seveda samo v takih krajih, koder še niso rovale sovražne krogle.

Človek se vsega naveliča in tudi jaz sem se že naveličal družbe, katero mi dela nasprotnik s svojimi trdimi pozdravi. Temna noč je, sedaj nas ne vidi, da bi nas prišel pogledat. Za to nam samo od daleč pošilja pozdrave, ki pa vendar včasih pridejo še tople do nas. Včeraj nas je bil prišel gledat in sicer z zračnim motorjem se je napotil proti nam. Seveda smo ga še pravočasno pozdravili s trdim jeklom. Odkuril jo je žalosten nazaj. Menda je šel Nikito vprašati, kaj naj sklone z nami mir, češ: Saj ni z Avstrije ničesar opraviti.

Sprejmite mnogo pozdravov!

Odgovor slovenskim mladenkam in ženam.

Naš prijatelj nam piše s fronte ob Soči:

Odgovor, pozdrave in zahvalo dekletom in ženam iz Stranice na njih navduševalni članek v „Sl. Gospodarju“!

Vaš odgovor na naš dopis od dne 30. grudnia l. l. nam je globoko segel v srce ter se tudi vsi stražniki Soče najsrčneje zahvaljujemo. Prečitali smo ga z največjim veseljem in pozornostjo. Kakor nam ve obetate, da si bodete same pomagale pri napornem delu, dokler stojimo slovenski fantje in možje na straži ob Soči, Vam tudi mi svetujemo, da potrpežljivo prenašate vse napore ob času vojske ter nas podpirate z molitvijo, dokler ne vržemo hudobnega sovražnika v sinje morje, katere se nam že tako laskavo

ponuja ter nam ob solnčnem zahodu pošilja kakor goreče žarke iz zlatega ogledala. Poprej pa še bomo na Vašo željo solili nekaj polente z najfinejšo svinčeno soljo. Ko se pa vrnemo, si bomo zopet enkrat prijateljsko stisnili roke ter zajeli našo tako milodonečno pesem „Lepa naša domovina.“

Omenim še, da so nam prideleni fantje druge narodnosti. Ob vsaki priliki se sliši prepevanje slovenskih Stajercev. „Slovenski Gospodar“ nam je tudi najbolj priljubljen list, na katerega že zmiraj ne strpno čakamo, da nam donese novice o dragih domačih. Kakor se je dozdal pokazalo, nam bo to leto prineslo veliko zmage na vseh bojiščih. Vseposod gre izvrstno naprej. Zmaga mora biti naša, čeravno tuintam kakšen dober mladenič ali skrben oče daruje najdražje na oltar domovine.

Iskrene pozdrave pošiljajo vsem slovenskim dekletom in ženam: Ivo Vihar, računski podčastnik, in več drugih.

Albanija.

Zračni napad na Drač in Valono ter zavzetje Kruje sta edina važnejša dogodka zadnjih dni na albanskem bojišču. Naše čete, ojačene z nam prijaznimi Albanci, stoje kakih 20 do 25 km pred Dračem in sicer na južni strani reke Išmij. Domneva se, da se je na tem bojišču nadejati važnih vojni in političnih dogodkov. Glavni boj se bo vršil za Valono. Borba za Drač je le nekaka predigra. Italijani s pomočjo ostankov srbske in črnogorske armade z mrzlično naglico utrjujejo Valono, kateri se od severno-izhodne strani približujejo Bolgari, ki so zasedli mesti Elbasan in Berat. Italijani bodo pred Valono napeli vse sile, da obdržijo to naravno utrjeno mesto, ki je pravzaprav njihova zadnja močna postojanka na albanski zemlji in obenem velikega pomena za gospodstvo nad Adrijo. Veliki angleški list „Times“ je nedavno zapisal znamenite besede: „Kdor ima Valono, ima Adrijo.“ Radi tega se bodo Italijani močno potrudili, da obdržijo Valono.

Prodiranje proti Draču in Valoni je združeno z ogromnimi težavami. Potov ni skoro nobenih, in še tisti so tako slabi, da se našim četam z največjimi napori komaj posreči priti na dan nekaj kilometrov naprej. Mogoče bo sedaj malo boljše, ko so naše čete po zavzetju Kruje že dosegle preko Debarja in Gostivarja zvezo s četami v Makedoniji.

Mesto Kruja v avstrijski lasti.

V petek, dne 4. febr., so avstrijske čete, ki prodirajo iz severne v srednjo Albanijo, zasedle mesto Kruja, ki leži južnoizhodno od Ljesea. Prednji naši oddelki pa so že došli do srednjealbanske reke Išmij, ki se severno od Drača izliva v Adrijo. Kruja ima slavno zgodovino. Nekdaj je tukaj bila trdnjava, ki je pred kakimi 460 leti bila glavna opora za Skanderbega, slovečega branitelja albanske svobode zoper Turke. Ta junak, ki je umrl leta 1468 v Lješju, kjer je njegov grob, se je celo vrsto let hrabro in vstrajno ustavljal prodirajočim mohamedanom.

Spopad pred Dračem.

List „Idea Nazionale“ poroča iz Drača, da so se ob reki Išmij dne 6. febr. spopadle prednje avstrijske čete s srbskim poizvedovalnim oddelkom. Srbi so se morali umakniti. V Drač je baje došlo zadnje dni 2000 črnogorskih vojakov s 3 generali in 14 drugimi častniki.

Albanski rodovi na naši strani.

Iz Drača se poroča, da so se vsi albanski rodovi izjavili, da se hočejo boriti na strani Avstrije. Katoliški rodovi korakajo kot prednje čete naše armade proti Italijanom. Ob reki Išmij so te čete že došle do Jadranskega morja in so se spoprijele s četami Esad-paše.

Naši letalci napadli Drač in Valono.

Naša pomorska letala so obstreljevala in sicer dne 25. jan. 5, dne 27. jan. 2 in dne 1. febr. 3 Drač in posebno tabore s šotori pri mestu; učinek je bil uničujoč, vrnili so se vselej nepoškodovana, dasi so jih ljuto obstreljevale baterije na suhem in tudi vojne ladje.

Valono so obstreljevala dne 2. febr. 3 pomorska letala, ki so zadela večkrat pristaniške naprave in tabor šotorov. V ljutom ognju baterij na suhem in na lađjah je bil zalet motor nekega letalca dvakrat, letalo je bilo prisiljeno, da se je zato spustilo na morje. Voditelj skupine, linijski lađjin poročnik Konjević se je, ne da bi se količikaj obotavljal, takoj spustil poleg poškodovanega letala na po burji močno razburkano morje. Posrečilo se mu je, dasi so streljale baterije na Sazenu in dasi sta se približevala 2 sovražna torpedna rušilca, da je rešil dva letalna častnika, ki sta ostala nepoškodovana, v svoje letalo in da je temeljito pokvaril poškodovano letalo, na-

kar je zopet zletel kvišku s podvojenim moštvom ravno še v pravem času in da se je vrnil nepoškodovan po letu 220 km v Kotor.

Grčija.

Grška ni poslala, kakor je poročal četverospoznam, vojakov domov na stalen dopust, ampak le za gotovo število dni, da se opravijo sedaj potrebna gospodarska dela. Četverospoznam, ki je zasedel razven Soluna še več drugih vojaško važnih točk na Grškem, bi zelo rad videl, da se izvrši demobilizacija. Potem bi se dala Grška lahko in brez lastne nevarnosti zadržati. Toda tako pametni, kakor četverospoznam, so Grki tudi in za to izjavljajo vladni listi, da Grčija ne odloži orožja, ker hoče biti pripravljena, da brani svojo nepristranost.

Četverospoznam se maščuje nad Grčijo s tem, da vedno bolj ovira dovoz živil in drugih potrebščin. Med grškim ljudstvom za to narašča nevolja proti četverospoznamu, vendar še jih je vedno tudi prav veliko, ki drži z Venizelosom in pravijo, da je to kaznen za grško zadržanje proti četverospoznamu. Še vedno torej ni upati, da bi se Grčija postavila ob našo stran.

Grška strada.

Rimski časnik „Messagero“ javlja iz Sirakuz: Grški potniki pripovedujejo, da po celem Grškem vlada velika draginja. Ker manjka premoga, trgovske ladje ne morejo voziti. V Kavali imajo živil samo še za osem dni. Začelo se je izseljevanje v velikem številu.

Pred Solunom.

Valona in Solun sta tisti dve točki, o katerih se sodi, da bota kmalu pozorišče novih važnih dogodkov. Poroča se, da so se dne 6. febr. južno od jezera Dojran vršili manjši spopadi med našimi in francoskimi četami. Vest iz Soluna in Aten pa zatrjujejo, da se na obeh straneh pripravljajo na ofenzivo. — Atenski list „Athina“ poroča, da se že vršijo pogajanja zaradi vkorakanja bolgarskih čet. Tudi Turki, ki stoje na izhodnem krilu naših zaveznških armad, se ojačujejo in pripravljajo za napad na angleško-francosko krilo. Izpred Dojranja in Bitolja, kjer stoji glavna sila avstrijskih, bolgarskih in nemških čet, se poroča o velikem premikanju posameznih oddelkov. V Bitolji je že baje došel general Makensen, da vodi napadalno prodiranje proti Solunu.

Naši in nemški zrakoplovi skoro dan za dnem mečejo na Solun, in sicer na vojaške stavbe in naprave francosko-angleške armade, z velikim uspehom bombe. Dosedaj povzročena škoda se ceni že na 10 milijonov frankov. Ubitih je že čez 50 oseb.

Srbija.

Srbska armada, ki je zbežala iz domovine, se ne nahaja več na Krfu, ampak na otoku Vido vstric Krfu. Na Krfu se nahajajo baje samo kralj Peter in kraljevič Aleksander ter vladar Pašičem. Polpčaj Srbov na otoku Vido je zelo žalosten. Pomanjkanje in razne bolezni so stalni srbski gostje. Vsak dan umrje mnogo ljudi, ki radi prestanega gladu ne morejo več sprejemati nobene hrane. Kralj Peter in Pašič se bosta baje prihodnje dni podala v Rim, kjer se bo vršilo važno posvetovanje. Na dnevnem redu je tudi: pomoč Srbiji. Četverospoznam se brani dati srbski vladi še nadalje podporo in predujeme. — Srbska skupščina se bo v kratkem zbrala v francoskem mestu Nizza. — Pri Solunu je, kakor se poroča iz Aten, do 25.000 Srbov, pred Valono pa hočejo spraviti Italijani 30.000 srbskih vojakov. — Srbi polagoma spoznavajo, kdo je Srbijo pahnil v nesrečo. Profesor Popović očita v listih, da je poleg Rusije glavni krivec srbskega propada Anglija, katera je šele tedaj poslala svoje čete v Makedonijo, ko so že bili Avstrijci gospodarji Srbije.

Kako je sedaj v Srbiji?

Sofijski listi poročajo, da se je srbsko prebivalstvo docela privadilo avstrijske vlade in dobro mara Avstrijce. Edino Madžarov srbsko ljudstvo ne vidi rado. Naša vlada je izdala razne odredbe, ki so zelo na mestu. Tako je n. pr. stopila v veljavo vladna odredba, da se smejo klati teleta le z dovoljenjem po-rejenega vojaškega načelnika. Na ta način hoče naša vojaška uprava, da bi se živinoreja v Srbiji zopet povzdignila. Tudi vojaštvo ne sme od srbskih kmetov ničesar s silo zahtevati. Tam, kjer primanjkuje žita in moke za prebivalstvo, poskrbi vojaška uprava, da se pomanjkanje odpravi. Srbija je podobna sedaj velikemu mravljišču. Srbi, naši vojaki, drugi delavci in ujetniki delajo na vseh koncih in krajih ceste, mostove in železnice. Požgane vasi se gradijo nanovo. Posebno skrb pa obraba vojaška uprava rudarstvu. Srbija je bogata na rudah. Srbi so iz-